

REGULAMENTUL
privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare noi din 20 octombrie 2019
în circumscripțiile electorale uninominale nr. 17, 33, 48 și 50 în mijloacele de informare în masă
din Republica Moldova

I. Dispoziții generale

1. Prezentul regulament stabilește modul de reflectare a campaniei electorale la alegerile parlamentare noi din 20 octombrie 2019 în circumscripțiile electorale uninominale nr. 17, 33, 48 și 50 (*în continuare* – alegeri parlamentare noi) de către furnizorii de servicii media [radiodifuzori] din Republica Moldova și are drept scop asigurarea reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a campaniei electorale la alegerile parlamentare noi de către furnizorii de servicii media, promovarea libertății de exprimare și pluralismului politic, stabilirea unor norme obligatorii pentru aplicarea acestor principii de către furnizorii de servicii media, pe de o parte, și concurenți electorali, pe de altă parte.

2. Furnizorii de servicii media aflați sub jurisdicția Republicii Moldova vor reflecta campania electorală pentru alegerile parlamentare noi în conformitate cu prevederile Constituției Republicii Moldova, ale Codului electoral, ale Codului serviciilor media audiovizuale, ale Declarației ONU privind drepturile persoanelor care aparțin minorităților naționale sau etnice, religioase și lingvistice, ale Convenției-cadru a Consiliului Europei privind protecția minorităților naționale, ale Legii cu privire la libertatea de exprimare, ale Legii cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, ale Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă și ale actelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

3. Principiile reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare noi sînt obligatorii și pentru instituțiile audiovizualului din alte țări care au acces legal în spațiul informațional al Republicii Moldova, principiu ce rezultă inclusiv din Convenția cu privire la standardele alegerilor democratice, drepturilor și libertăților electorale în statele-membre ale Comunității Statelor Independente (CSI), Convenția europeană privind televiziunea transfrontalieră. În cazul încălcării acestor principii, responsabilitatea revine titularilor licențelor de emisie și ai autorizațiilor de retransmisie ce își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova.

4. Furnizorii de servicii media care retransmit servicii de programe, părți ale serviciilor de programe sau programe (emisiuni) ale posturilor de televiziune sau radio din străinătate sînt responsabili de respectarea prevederilor Codului electoral, ale Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale în mijloacele de informare în masă. Consiliul Audiovizualului (*în continuare* – CA) poate interzice retransmisia oricăror servicii de programe din străinătate care încalcă dispozițiile legislației electorale și audiovizuale.

5. Pînă la începerea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare noi, furnizorii de servicii media au dreptul să reflecte și să informeze publicul cu privire la:

- activitatea partidelor și a altor organizații social-politice în conformitate cu principiile reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare noi;
- toate aspectele electorale, liber de orice amestec din partea autorităților publice, partidelor și a altor organizații social-politice sau a altor entități;
- desemnarea candidaților și înregistrarea concurenților electorali.

6. În campania electorală, distribuitorii de servicii media audiovizuale nu au dreptul:

- să sisteze sau să întrerupă retransmisia serviciilor de programe ale furnizorilor de servicii media care reflectă alegerile parlamentare noi;
- să difuzeze dezbateri electorale, publicitate electorală sau alte programe electorale proprii;

- să acorde concurenților electorali timpi de antenă gratuit și sau contra plată;
- să difuzeze titre mobile (inclusiv prin intermediul SMS) în programele de dezbateri electorale și talk-show-uri cu participarea concurenților electorali, a reprezentanților concurenților electorali.

7. Pe durata campaniei electorale, administrațiile furnizorilor de servicii media și distribuitorilor de servicii supraveghează respectarea prevederilor legislației electorale și audiovizuale, țin evidența timpilor de antenă acordați concurenților electorali și prezintă săptămânal (în ziua de luni) la CA și Comisia Electorală Centrală (*în continuare* - CEC) raportul, conform modelului aprobat de CA, despre volumul de emisie electorală (spoturi, dezbateri și materiale electorale difuzate în cadrul rubricilor special create pentru reflectarea campaniei electorale, emisiuni informative), inclusiv informația despre spoturile de educație electorală/informare a alegătorilor elaborate de CEC, mediatizate în săptămâna precedentă.

8. Concurenții electorali beneficiază de un tratament egal și nediscriminatoriu la acordarea timpilor de antenă pentru promovare (dezbateri electorale) sau a spațiului publicitar pentru publicitatea electorală, indiferent de forma de proprietate a instituțiilor audiovizuale.

9. Fiecare furnizor de servicii media care va reflecta campania electorală depune la CA, în termen de 7 zile de la aprobarea prezentului regulament, o declarație privind politica editorială pentru campania electorală, cu următorul conținut:

- numele proprietarului/propietarilor furnizorului de servicii media;
- principiile asumate de către furnizorul de servicii media privind reflectarea campaniei electorale;
- condițiile de programare a timpilor de antenă contra plată/gratuit;
- principiul de programare și acordare a timpilor de antenă;
- orarul timpilor de antenă gratuit și contra plată sau condițiile de programare a timpilor de antenă gratuit și contra plată, tarifele pentru timpii de antenă contra plată care nu pot depăși tarifele stabilite în mod obișnuit pentru publicitatea comercială;
- ordinea și principiile de organizare a dezbaterilor electorale;
- modul de evidență a timpilor de antenă acordați concurenților electorali, în conformitate cu art. 69 din Codul electoral;
- grila emisiunilor cu caracter electoral și condițiile de programare a acestora;
- numele, prenumele, numerele telefoanelor de serviciu și al telefonului mobil, faxul și adresa electronică a persoanei responsabile de reflectarea campaniei electorale;
- o declarație prin care se obligă săptămânal (în ziua de luni) să prezinte la CA și CEC informația despre volumul de emisie electorală (spoturi, dezbateri și materiale electorale difuzate în cadrul rubricilor special create pentru reflectarea campaniei electorale, emisiuni informative), inclusiv informația despre spoturile de educație electorală/informare a alegătorilor elaborate de CEC, mediatizate în săptămâna precedentă.

10. Furnizorii de servicii media care nu vor reflecta campania electorală înștiințează CA despre acest fapt în termenul stabilit la pct.9.

11. Furnizorii de servicii media care nu au prezentat în termenul stabilit declarațiile spre aprobare către CA, fapt constatat prin decizia CA, nu au dreptul să reflecte campania electorală la alegerile parlamentare noi 20 octombrie 2019.

12. CA examinează în ședință publică declarațiile privind politica editorială pentru reflectarea alegerilor parlamentare noi și le plasează pe pagina sa web în termen de 24 de ore după aprobare. CA are dreptul să respingă declarațiile care nu corespund cerințelor și să solicite aducerea lor în concordanță cu legislația în termen de până la 3 zile calendaristice. În cazul prezentării declarațiilor privind politica editorială pentru campania electorală la alegerile parlamentare noi cu încălcarea termenului stabilit, CA aplică sancțiuni, în conformitate cu legislația audiovizuală.

13. Declarația privind politica editorială pentru reflectarea campaniei electorale se adoptă de către:

- Consiliul de supraveghere a furnizorului public național de servicii media Compania „Teleradio-Moldova” și administrația furnizorului public regional de servicii media Compania „Gagauziya Radio Televizionu”;

- administrația furnizorului privat de servicii media.

14. După aprobarea declarației privind politica editorială pentru reflectarea campaniei electorale, furnizorul de servicii media are dreptul să o modifice și/sau să o completeze numai în cazul în care prin această acțiune nu este afectată reflectarea echitabilă, echilibrată și imparțială a alegerilor. Furnizorul de servicii media expediază CA modificările și/sau completările la declarația privind politica editorială, în 24 ore de la aprobare, care se vor pune în aplicare doar după aprobarea lor de către CA.

15. Până la difuzare, furnizorii de servicii media sînt obligați să asigure confidențialitatea materialelor electorale prezentate de concurenții electorali.

16. Furnizorii de servicii media publici sînt obligați, iar cei privați au dreptul să difuzeze gratuit, la solicitarea organelor electorale, spoturi motivaționale și de educație electorală, să desfășoare campanii de informare a alegătorilor despre procedura de vot și despre alte particularități ale votării. Materialele elaborate de CEC vor fi difuzate gratuit de furnizorii de servicii media la cererea organului electoral, iar cele produse de asociațiile obștești vor fi difuzate doar după coordonarea prealabilă scrisă a acestora cu CEC.

II. Publicitatea electorală și timpii de antenă

17. În campania electorală pentru alegerile parlamentare furnizorii publici de servicii media, cu acoperire națională, acordă gratuit concurenților electorali, cîte un minut pe zi, timp de antenă pentru plasarea publicității electorale.

18. Publicitatea electorală contra plată și cea gratuită, precum și emisiunile de dezbateri electorale vor fi evidențiate prin mijloace acustice și vizuale unice pentru identificarea și separarea lor de alte emisiuni și blocuri de publicitate, fiind izolate cu inserția ”Electorală 2019” la începutul și sfîrșitul blocului de publicitate electorală. De asemenea, pentru contabilizarea timpilor de antenă acordați concurenților electorali, publicitatea electorală și emisiunile de dezbateri electorale se vor difuza numai în cadrul unei rubrici speciale. Telespectatorii și radioascultătorii vor fi informați despre aceasta prin titre și mesaje video și vocale.

19. Publicitatea electorală nu poate fi inclusă în programele de știri, emisiuni sportive, emisiuni pentru copii, emisiuni cu tematică religioasă.

20. Răspunderea pentru conținutul materialelor electorale publicitare, difuzate sau publicate, o poartă concurentul electoral.

21. Furnizorii de servicii media vor reflecta campania electorală, în principalele emisiuni de actualitate, în așa fel încît să devină accesibilă persoanelor cu deficiențe de auz și vedere, prin mesaje text, interpretare, descriere audio, crawl sau alte tehnici similare.

22. În campania electorală, candidații la alegeri nu au dreptul să participe în calitate de prezentatori de știri, realizatori sau moderatori de dezbateri electorale, talk-show-uri și alte tipuri de programe. Responsabilitatea pentru respectarea acestor prevederi revine furnizorilor de servicii media.

23. Furnizorii de servicii media, în programele de știri și în programele de autor, vor reflecta evenimentele din campania electorală cu respectarea prevederilor Codului electoral, ale Codului serviciilor media audiovizuale și ale prezentului regulament.

24. Activitatea Guvernului, Parlamentului, Președinției și a altor autorități ale administrației publice centrale și locale va fi reflectată separat, în alte programe decît cele de dezbateri și publicitate electorală, cu respectarea prevederilor Codului electoral, ale Codului serviciilor media audiovizuale și ale prezentului regulament. Niciun candidat la alegeri nu va avea prioritate în virtutea funcției pe care o ocupă.

25. Reflectarea evenimentelor electorale în programele informative și analitice se va efectua fără a fi însoțite de comentarii, într-un mod ce evită denaturarea mesajelor concurenților electorali și ale Comisiei Electorale Centrale.

26. În campania electorală, nu pot fi utilizate în spoturile de publicitate electorală imagini ce reprezintă cetățeni străini, instituții de stat sau autorități publice, atât din țară cât și de peste hotare, ori organizații internaționale. Se interzice combinarea de culori și/sau sunete care invocă simboluri naționale ale altui stat, utilizarea materialelor în care apar personalități istorice ale Republicii Moldova sau de peste hotare, simbolistica unor state străine sau organizații internaționale sau imaginea unor persoane oficiale străine.

27. Utilizarea materialelor de arhivă va fi însoțită, în mod clar, de mențiunea „Arhiva”, după caz, video sau audio, care trebuie să fie ușor sesizabilă. Materialele respective nu pot fi utilizate în cazul în care denaturează sensul lor inițial. În sensul prezentului regulament este considerat material de arhivă orice material pe suport video, audio sau pe hârtie care a fost realizat pînă la începerea perioadei electorale pentru alegerile parlamentare noi din 20 octombrie 2019. Spoturile electorale nu vor conține tertipuri de imagini și/sau sunete, limbaj licențios sau injurii care lezează onoarea și demnitatea persoanei, calomnii, îndemnuri la ură între persoane, națională, rasială sau religioasă, incitare la violență publică în masă, incitarea la acțiuni care au drept scop răsturnarea sau schimbarea prin violență a sistemului de stat sau prin încălcarea prin violență a integrității Republicii Moldova, incitarea la acțiuni extremiste și/sau teroriste ori la alte acțiuni care au ca scop încălcarea ordinii de drept. Sunt interzise montajele dacă schimbă esența mesajului inițial și ca rezultat lezează onoarea, demnitatea concurentului electoral.

28. Fiecare spot publicitar difuzat trebuie să includă denumirea lizibilă a concurentului electoral care l-a comandat. Fiecare insert publicitar, diseminat de mijloacele de informare în masă, trebuie să includă denumirea concurentului electoral, genericul și să fie însoțit de specificarea „Achitat din fondul electoral, conform facturii nr. _____ din _____ 2019”.

29. Emisiunile electorale anunțate din timp de către posturile de radio și televiziune nu vor fi reprogramate decît în cazul defecțiunilor tehnice.

30. Pentru publicitate electorală contra plată, fiecărui concurent electoral îi pot fi acordate 2 minute pe zi timp de antenă. Condițiile de procurare a timpilor de antenă și taxele se comunică în condițiile pct. 6 și 19 ale prezentului regulament. Timpii de antenă pentru publicitatea electorală contra plată se acordă tuturor concurenților electorali la aceleași ore de emisie, fără nicio discriminare. Durata contabilizată a unui spot de publicitate electorală difuzat contra plată nu poate fi mai mică de 30 de secunde.

31. Cererea pentru acordarea timpilor de antenă se prezintă furnizorilor de servicii media pentru întreaga campanie electorală și doar după înregistrarea concurentului electoral la consiliile electorale de circumscripție. Timpii de antenă acordați se vor difuza de furnizorii de servicii media nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua alegerilor parlamentare noi. Furnizorul de servicii media poate refuza difuzarea publicității electorale, dacă aceasta este transmisă spre difuzare în afara termenelor legale sau dacă aceasta constituie publicitate electorală mascată. În acest caz, spotul se prezintă în termen de 24 de ore spre examinare CA și CEC care, în termen de pînă la 72 de ore, pot dispune fie menținerea refuzului de difuzare, fie difuzarea spotului.

32. Timpii de antenă contra plată se acordă concurenților electorali în termen de cel mult 24 de ore de la înregistrarea cererii. Aceștia prezintă furnizorilor de servicii media materialele de publicitate electorală cel tîrziu cu 24 de ore pînă la difuzare.

33. Publicitatea electorală contra plată se va face la posturile de radio și televiziune doar în baza contractelor încheiate între părți. Furnizorii de servicii media vor crea tuturor concurenților electorali condiții egale la procurarea timpilor de antenă, inclusiv prin stabilirea tarifelor egale.

34. Tariful perceput de mijloacele de informare în masă și/sau agențiile de publicitate pentru plasarea publicității electorale contra plată nu va depăși tariful pentru publicitate comercială percepută în perioada preelectorală. Achitarea se va face în avans, exclusiv din fondul electoral al concurentului electoral, din mijloacele financiare declarate conform art. 41 alin. (2) lit. a) din Codul electoral. Orice alte modalități de plată, decît viramentul în avans din fondul electoral, sînt interzise.

35. Timpii de antenă contra plată acordați la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizat din vina acestuia, nu se recuperează.

36. Timpii de antenă contra plată, acordați la solicitarea concurentului electoral, dar neutilizați din cauza defecțiunilor tehnice ale echipamentelor de transmisie sau din alte motive de forță majoră, invocate de instituția audiovizualului, vor fi reprogramați pentru o perioadă proximă. Furnizorul de servicii media va înștiința concurentul electoral în mod oficial, în formă scrisă, despre motivul invocat, data și ora reprogramării.

37. Publicitatea electorală și spoturile electorale distribuite în rețeaua internet, inclusiv cea plasată pe paginile web administrate de furnizorii de servicii media, publicitatea electorală distribuită prin intermediul telefoniei mobile se asimilează publicității electorale în presa scrisă.

III. Dezbateri electorale

38. La organizarea dezbaterilor electorale, talk-show-urilor și a altor emisiuni, furnizorii de servicii media vor asigura respectarea principiilor echilibrului, imparțialității, responsabilității și pluralismului de opinii în cadrul luărilor de cuvânt ale concurenților electorali.

39. În campania electorală pentru alegerile parlamentare noi în circumscripțiile uninominale furnizorii de servicii media locali și regionali ce activează în aceste circumscripții sînt obligați, iar cei naționali sînt în drept să organizeze dezbateri electorale. Dezbaterile electorale vor fi organizate exclusiv în campania electorală pentru alegerile parlamentare noi.

40. La dezbaterile electorale participă candidații la alegeri sau reprezentanții acestora. Tematica dezbaterilor electorale se stabilește de furnizorul de servicii media și se anunță odată cu invitarea la dezbateri.

41. Procedura de stabilire a ordinii în care sînt invitați participanții la dezbateri, precum și gruparea acestora sînt stabilite în declarația privind politica editorială a furnizorilor de servicii media, cu respectarea egalității de șanse pentru fiecare participant, precum și a principiilor transparenței și imparțialității.

42. Refuzul de a participa ori absența unui sau mai multor candidați sau reprezentanți ai acestora la dezbateri se face publică și nu constituie temei pentru anularea sau suspendarea emisiunii. În cazul absenței unui sau mai multor concurenți electorali, timpul rezervat lor nu se recuperează. În cazul în care candidatul la alegeri sau reprezentantul acestuia vine cu întârziere la emisiune, el poate participa la dezbateri, însă fără compensarea timpului neutilizat ca urmare a întârzierii.

43. Regulile de desfășurare a dezbaterilor sînt aduse la cunoștința concurenților electorali în invitația de participare și la începutul emisiunii de dezbateri electorale.

44. Moderatorii, în cadrul dezbaterilor, vor asigura invitaților posibilitatea să-și prezinte punctul de vedere asupra temelor dezbătute.

45. Pe parcursul dezbaterilor, invitaților li se asigură condiții egale pentru libera exprimare a opiniilor. Totodată, în cadrul timpilor de antenă acordați pentru dezbateri, se interzice:

- punerea în pericol a ordinii constituționale, a integrității teritoriale, îndemnul la acte de violență publică, atentarea la siguranța persoanei și a bunurilor materiale;
- divulgarea secretelor protejate de lege;
- incitarea la ură sau discriminare;
- incitarea la război, ură între persoane, interetnică sau separatism teritorial, acțiuni ce pun în pericol ordinea de drept;
- lezarea demnității sau reputației altei persoane, ofensa publică;
- utilizarea limbajului sexist;
- exprimări verbale, scrise sau nonverbale care nu corespund normelor de conduită general acceptate într-o societate civilizată, inclusiv ale celor etice.

46. Moderatorii emisiunilor de dezbateri electorale au următoarele obligații:

- să fie imparțiali;

- să asigure echilibrul în luările de cuvânt, oferind fiecărui participant la discuții posibilitatea de a-și prezenta opiniile;
- să formuleze întrebările clar, evitând abordarea tendențioasă sau părtinitoare;
- să asigure menținerea dezbaterilor în aria temei propuse spre discuție;
- să intervină, inclusiv prin închiderea microfonului, dacă invitații încalcă prevederile legislației și ale prezentului regulament sau dacă nu se conformează solicitărilor moderatorului;
- să nu aibă calitate de candidați ori persoane de încredere la alegeri sau rude de gradul întâi și doi ale candidaților.

47. Realizatorii și/sau moderatorii programelor de dezbateri electorale au dreptul să întrerupă dezbaterile electorale dacă unul sau mai mulți participanți la dezbateri încalcă prevederile pct.45 din prezentul regulament, reluând emisiunea după restabilirea ordinii în studiu.

48. Realizatorii și/sau moderatorii au dreptul să sisteze programul de dezbateri electorale, la decizia administrației furnizorului de servicii media, după două întreruperi ale aceluiași program de dezbateri electorale. În termen de 24 de ore din momentul adoptării deciziei privind sistarea emisiunii, furnizorii de servicii media vor informa concurenții electorali participanți la programul sistat cu privire la dreptul de a participa la dezbateri electorale pe bază de egalitate și tratament nediscriminatoriu.

49. În emisiunile de dezbateri electorale organizatorii nu vor difuza materiale publicitare despre activitatea concurenților electorali sau cu participarea candidaților la alegeri sau a persoanelor de încredere, reportaje televizate ori radiofonice de la întâlnirile concurenților electorali cu alegătorii, despre vizitele de lucru ale candidaților la alegeri din rândul conducătorilor cu funcții de răspundere, despre rezultatele sondajelor de opinie.

50. În emisiunile de dezbateri electorale și în talk-show-uri cu participarea candidaților la alegeri și/sau a reprezentanților concurenților electorali se interzice difuzarea titrelor mobile (SMS ș.a.).

51. Organizatorii de dezbateri electorale în mediul on-line (prin rețeaua internet) se conduc de aceleași reguli de organizare a dezbaterilor ca și furnizorii de servicii media licențiați conform legislației Republicii Moldova.

IV. Difuzarea sondajelor de opinie cu tematică electorală

52. Furnizorii de servicii media au dreptul să difuzeze rezultatele sondajelor de opinie cu tematică electorală, cel târziu cu 5 zile înainte de ziua alegerilor, doar în cazul în care acestea sînt însoțite de următoarele informații, care se fac publice odată cu difuzarea rezultatelor sondajelor:

- denumirea organizației care a efectuat sondajul;
- data sau intervalul de timp în care s-a desfășurat sondajul și metoda utilizată;
- dimensiunea eșantionului și marja maximă de eroare;
- persoana care a comandat sondajul și sursa de finanțare;
- dovada privind înștiințarea CEC despre desfășurarea sondajului de opinie cu tematică electorală în conformitate cu art. 70 alin. (10) din Codul electoral. În cazul exit-poll-urilor va fi prezentată hotărîrea CEC cu privire la desfășurarea acestui sondaj.

53. Concurenții electorali care se consideră lezați în drepturi beneficiază de dreptul la replică în condițiile art. 69 alin. (6) din Codul electoral. În cazul presei scrise sau publicațiilor pe internet dreptul la replică se va asigura în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de penultima zi înainte de ziua alegerilor.

V. Dispoziții finale

54. Din momentul adoptării prezentului regulament, CA va prezenta CEC rapoarte de monitorizare în condițiile art. 70 alin. (12) din Codul electoral.

55. Imprimările tuturor materialelor video și audio cu tematică electorală se păstrează de către furnizorii de servicii media pînă la validarea rezultatelor alegerilor parlamentare noi de către Curtea Constituțională. În caz de apariție a litigiilor, perioada de păstrare a imprimărilor va fi prelungită la decizia instanței de judecată.

56. Furnizorii de servicii media sînt obligați să țină evidența timpilor de antenă acordați concurenților electorali și să prezinte săptămînal (în ziua de luni) către CA și CEC informația despre volumul de emisie electorală (spoturi, dezbateri și materiale electorale difuzate în cadrul rubricilor special create pentru reflectarea campaniei electorale), inclusiv informația despre difuzarea spoturilor de educație electorală și informare a alegătorilor în săptămîna precedentă, conform formularului aprobat de CA.

57. La cererea CA, CEC sau a consiliului electoral de circumscripție (în cazul furnizorilor de servicii media locali), furnizorii de servicii media sînt obligați să prezinte, în termen de 24 de ore, materialele video și audio împreună cu copiile de pe contractele și dovada de efectuare în avans a plăților respective.

58. Contestațiile privind reflectarea campaniei electorale de către furnizorii de servicii media aflați sub jurisdicția Republicii Moldova se examinează de către CA în conformitate cu prevederile legislației electorale și audiovizuale, iar cele ce vizează presa scrisă ori publicațiile pe internet se examinează de către instanțele de judecată.

59. Nerespectarea prezentului regulament atrage după sine aplicarea sancțiunilor prevăzute de legislația în vigoare. În cazul furnizorilor de servicii media și distribuitorilor de servicii media, CA va aplica sancțiunile prevăzute de Codul serviciilor media audiovizuale, inclusiv pentru nerespectarea declarațiilor privind politica editorială pentru campania electorală.